

Sakspapir

Saksbehandlar	Arkiv	ArkivsakID
Reidun Elin Johannessen	FA - B08, TI - &76	17/1349

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
59/2017	Utval for levekår	PS	12.09.2017
	Kommunestyret	PS	

Tiltak for å sikre elevar eit trygt og godt skulemiljø

Saksopplysningar:

Bakgrunn

I vedtak frå kommunestyret 29.3.2017 i sak nummer 35/2017 står det: «(...) Rådmannen blir beden leggje fram sak for Utval for levekår og kommunestyret med konkrete framlegg til tiltak for å hindra mobbing i skulen og at alle barn skal vere trygge på skulen. På ULK-møtet 30. mai skal politikarar og administrasjonen/rektorar drøfte ytterlegare tiltak for å hindre mobbing i skulen og at alle barn skal vere trygge på skulen (workshop). Kommunestyret må få saka til handsaming seinast i møtet 14.06. 2017».

I juni 2017 fatta kommunestyret eit vedtak i sak nr. 70/2017 «Kommunestyret tek løypemelding til vitande. Frist for når kommunestyret får saka til behandling vert utsett til første møte i kommunestyret hausten 2017, og etter at Utval for levekår har behandla saka.»

Utval for levekår gjennomførte ei workshop 30.5.2017 og gjorde vedtak i sak nr. 45/2017 som seier: «Administrasjonen går gjennom dei synspunkta som vart skriftleggjort på «kafeane» og legg fram sak for ULK på septembarmøte».

På workshop i Utval for levekår deltok rektorane, helsesystem, psykolog frå PPT, representant frå ungdomsrådet, FAU- representantar, kultur- og ungdomskonsulent, samfunnsutviklar, kommunal barnehageleiar, Utdanningsforbundet, rådgjevar helse og skulefagleg rådgjevar. I tillegg var tre eksterne representantar invitert med, to frå Regionalt kompetansesenter for barn og unge (RKBU) og PP-leiar/prosjektleiar for «Trygg i Fjell» frå Fjell kommune.

Workshop har vore med å inspirere og motivere til fornya innsats. Det kom inn til saman 154 innspel. Mange av innspela er samanfallande og like. Fleire av innspela er overordna og generelle, mens andre er meir spesifikke og konkret. Innspela er samanfatta i kulepunkta under:

- Foreldresamarbeid. Haldingar (aksept for ulikheit og mangfald), foreldre gode rollemodellar, kommunikasjon, kveldskurs, skule formilder ærleg det dei ser, tydeleg informasjon til føresette (om rutinar og aktivitetsplikt), foreldre blir kjent med kvarandre, styrke tillit mellom skule og heim, foreldre føl med, gi foreldre ansvar for klasse miljøet og ikkje berre einskildelevar, dialog på foreldremøter, foreldretreff på ungdomsskulen, samtalekort for å hjelpe foreldre å snakke om tema

- Felles aktivitet for elever – når foreldre har møter. Barnebursdagar og foreldretreff samtidig
- Gode overgangar
- Dialog, erfaringsutveksling og samarbeid på tvers av ulike arenaer, felles forståing, skape gode haldningar
- Oppfølging av kommunepsykolog og helsesøster
- Gi barn og unge ferdighet i sosial kompetanse
- Overordna kommunal plan mot mobbing. Sikre overbygning og heilhet. Langsiktige og felles mål, lage slagord. Forankre politisk og i heile organisasjonen, skule/fritid/gjennomsyre miljøet, felles overbygning - få med heile samfunnet, bygge felles kultur, folkebevegelse i kommunen, omdømmebygging, byggje tillit, spreie informasjon og kunnskap. God marknadsføring av tiltak som vert sett inn, null toleranse, felles tanke/haldningar på tvers av ulike arenaer
- Starte arbeidet i barnehagen – haldningar, konflikthandtering. Involvere private barnehagar.
- Førbyggjande arbeid, haldningsskapande arbeid, sterke "filmsnutter" på Snap o.l.
- Miljøterapeut i skulane, beredskapsteam mot mobbing (utvide helseteam, basisteam)
- Tiltak vert handtert i skulane sitt eige system, alle tilsette (på skulen) må kjenne plikten sin, aktivitet i skulemiljøutval, Rektor må være informert, mobbing fast tema elevsamtale, Fokus på implementeringskvalitet, evaluere tiltak
- Lage standard – handtering av mobbesaker, disiplin
- Leikepark – leggje til rette for uorganisert leik
- Definisjon av omgrepet mobbing må vere tydleg – maktovergrep
- Oppfølging av den som har blir mobba
- Bruke naturen, stimulere områder ute
- Utfordre frivillige lag og organisasjonar til å fokusere på mobbing, felles kurs for frivillige, få råd frå ungdomsrådet i forhold til frivillige organisasjonar, frivillige trenere er ein ressurs i mobbearbeid, Natteravn
- Verne om varslarane
- Kommunalt FAU, Konfliktråd
- Modellere i sosiale medier
- Bruk av SMS-varsling
- Felles foredrag barnehage/skule
- Fokusere på effekten av langvarig mobbing
- Bruke «Barnevakten» til forebyggede arbeid mot mobbing
- Antimobbe-komite på hver skole
- Avklare rolle og forventning
- Mer fokus på å stoppe mobbing
- Forankre i leiargruppa - her må vi jobbe sammen
- Felles språk/forståelse
- Rolleavklaring. Kva er rollene våre - korleis oppfører vi oss som tenåringar?
- Samarbeid – idrettsrådet
- Informasjon og opplæring
- Tverrfaglig i frivillig arbeid. Ungdomsrådet er en ressurs
- Intensjonsavtaler

Mange av innspel over er omhandla i skulane sine handlingsplanar mot mobbing, årshjul og handtert på foreldremøter og i samarbeid med rådsorgana. Det totale arbeidet med skulemiljøet vert evaluert årleg med rådsorganda på skulane. Handlingsplan mot mobbing på kvar skule vert revidert med nye lovendingar og når intern evaluering gir grunnlag for endring.

Stortinget har vedtatt nytt regelverk om skulemiljø i § 9a i Opplæringslova. Det nye regelverket gjeld

frå 1. august 2017. Utdanningsdirektoratet har laga eit nytt rundskriv (Udir – 3 – 2017) som gir informasjon om kva skulen skal gjere om ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen, og om elevar og foreldre sin muligheit til å melde saka til fylkesmannen.

For skulen og kommunen er det særskilt reglane om ny aktivitets- og dokumentasjonsplikt som får mykje å seie for det vidare arbeidet. Det sentrale ved dei nye reglane om ei aktivitetsplikt for skulane, er at denne plikta skal erstatte rektor si plikt til å fatte enkeltvedtak i skulemiljøsaker (med få unntak). Skulen skal raskt reagere og handle for å sikre retten til eit godt og trygt skulemiljø. Aktivitetsplikta for skulen er særleg skjerpars dersom ein som er tilsett på skulen krenker ein elev. Aktivitetsplikta gjeld alle som arbeider på skulen.

Aktivitetsplikta er delt i fem delplikter:

1. **Plikt til å følgje med**

Plikta startar ved mistanke eller kunnskap om at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen. Det er ein plikt for den enkelte å vere årvaken og aktiv observere korleis elevane agrarar kvar for seg og seg imellom.

2. **Plikt til å gripe inn**

Alle skal gripe inn overfor krenkingar. «Gripe inn» skjer med ein gong og er retta mot å stoppe ein situasjon som er i gang og er forholdsvis akutt.

3. **Plikt til å varsle**

Rektor skal varslast ved all mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø. Rektor kan delegere oppgåva (ikkje ansvaret). Rektor skal varsel skuleeigar i alvorlege tilfelle.

4. **Plikt til å undersøke**

Plikta startar når ein har mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø. Terskelen skal vere låg. Plikta blir alltid utløyst dersom ein elev sjølv seier frå at han eller ho ikkje opplever at det er trygt og godt på skulen.

5. **Plikt til å sette inn tiltak**

Skulen har ei plikt til å setje inn tiltak som er eigna til å sørgje for at eleven får eit godt og trygt skulemiljø. Plikta omfattar å følgje opp tiltaka og evaluere korleis tiltaka verkar. Dersom eleven opplever å ikkje har eit trygt og godt skulemiljø, skal dette alltid utløyse aktivitet og plikt til å setje inn tiltak.

Kjelde: Fylkesmannen i Hordaland sine heimesider

Involverte elevar skal bli høyrte, og eit grunnleggjande omsyn skal vere elevane sitt beste. Når det skal setjast i verk tiltak, skal skulen lage ein skriftleg plan for dette. Skulen skal også dokumentere kva som er blitt gjort for å løyse saka. Dette er ei forenkla framstilling av reglane. For ei meir detaljert framstilling av ordninga viser vi til lovteksten og forarbeida til lova.

Vurdering

Utgangspunktet er at tiltak mot mobbing i skule vert handtert innan for dei system som allereie eksisterer. Slike system er lovreguleringar, rutinar, handlingsplanar, årshjul og internkontroll som skal sikre at lov og forskrift vert følgt. Ytterligere tiltak vil krevje auka ressursar ute på skulane og på kommunalt administrativt nivå. I det vidare arbeid har rådmann vurdert to alternativ. Innspel frå workshop vil bli tatt med i det vidare arbeidet med *temaplan oppvekst* saman med resultat frå Ungdata 2017 (Ungdata er lokal ungdomsundersøking som vert tilbydt gratis til alle kommunar og fylkeskommunar).

Alternativ 1:

Innspel frå workshop blir formidla til tenesteområdeleiarar for orientering og oppfølging. Innspel blir brukt til å betre praksisen og innarbeid i den ordinære drifta (så langt det passer). Dei aktuelle

tenesteområda er helse, skule, barnehage, kultur som vil bruke eigne system for å betra praksisen.

Det vert ikkje satt av ytterlegare ressursar til koordinering av tiltak mellom tenestane utover det som allereie ligg til rette for i dag t.d. rektormøter, styrarmøter, leiarmøter og helseteam m.m. Skulane vil ha særskilt fokus på å implementere (realisere) dei nye retningslinene som gjeld frå 1.8.2017 og styrke foreldresamarbeidet. Det vert ikkje tildelt ekstra ressurs utover tildelt ramme.

Tenesteområde Helse har styrkt nærvær av helsesystem på alle skulane, og arbeid med tilsetting av kommunepsykolog frå november 2017 er i gong. Kommunepsykolog sin viktigaste oppgåve er menneske med risiko for å utvikle eller har utvikla problem knytt til psykisk helse, vold eller traumar. Barn og unge er særskilt prioritert. Eit konkret tiltak som kom fram i workshop var bruk av helsesystem og kommunepsykolog.

Fysioterapeut er engasjert 100% prosjektstilling som gjeld ut februar 2018, og har vore i aktivitet ½ år. Eit konkret døme på arbeidsoppgåver er samarbeid med helsesystem i undervisning i forhold til psykisk helse 8. og 9. trinn på Meland ungdomsskule. Ho gir også undervisning (gruppe og individuelt) når det gjeld fysisk aktivitet, kroppsbevissthet, otting (anspenhet), konsentrasjon, pauseaktiviteter og stillingsforandring.

Alternativ 2:

Rådmann lager eit 2-årig prosjekt for perioden 2018-2019. Kostand er estimert til kr. 2 million.

- Kr. 800.000 årleg til miljøarbeidarstilling (100 %). Stillinga skal sikre prosjektleiing, leiing av beredskapsteam mot mobbing, planarbeid og leggje til rette for dialog og nettverksbygging og miljøarbeid i skulane
- Kr.200.000 til rekrutteringsarbeid, kompetanseheving, nettverksbygging og dialog

Alternativ to gir muligheit for å arbeide meir overordna, langsiktig og breiare. Tiltaka kan finansierast ved bruk av disposisjonsfond.

Folkehelse – begge alternativ vil styrke det førebyggjande og helsefremmande arbeidet for barn og unge.

Miljø – ikkje aktuelt

Økonomi – er omtalt over.

Konklusjon

Skuleåret 2017-2018 treng skulane tid og kunnskap til å realisere dei nye reglande som er gjelende frå 1.8.2017. Innspel frå workshop vert vidareformidla til aktuelle einingar for orientering og vidare oppfølging. Rådmann tilrår at kommunestyret vedtek alternativ ein i saksutgreiinga.

Framlegg til vedtak:

«Kommunestyret vedtek alternativ ein i saksutgreiinga. Innspel frå workshop i Utval for levekår 30.5.2017 vert handtert innanfor tenesteområda sine eigne system. Skuleåret 2017-2018 skal skulane prioritere bruk av tid og kunnskap til å realisere dei nye reglande i § 9a i Opplæringslova om skulemiljø som er gjelende frå 1.8.2017»